

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 13 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Marciniak

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Wołyńska

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w T.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 178.153,04 zł (sto siedemdziesiąt osiem tysięcy sto pięćdziesiąt trzy złote i 04/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (przy czym za okres do 31 grudnia 2015 r. z ustawowymi odsetkami w rozumieniu art. 481 §2 kc w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw Dz. U. 2015 poz. 1830) od dnia 1 maja 2012 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie oddala powództwo;
3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 10.242 zł (dziesięć tysięcy dwieście czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) z zasądzonych w punkcie 1 roszczenia kwotę 1.006,74 zł (tysiąc sześć złotych i 74/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;
5. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) kwotę 8.145,48 zł (osiem tysięcy sto czterdzieści pięć złotych i 48/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych

SSO Piotr Marciniak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 kwietnia 2013 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. w W. kwoty 200.853,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że łączy ją z pozwaną umowa ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów dla małych i średnich przedsiębiorców z dnia 9 maja 2011 r., na mocy której ochroną ubezpieczeniową objęto budynek należący do powódki, a położony przy ul. (...) w T. oraz znajdujące się w nim maszyny, urządzenia oraz wyposażenie. W dniu 31 marca 2012 r. w wyżej wskazanym budynku doszło do pożaru, w wyniku którego doszczętnemu spaleni uległ budynek wraz ze znajdującym się w jego wnętrzu sprzętem, maszynami i wyposażeniem. Powódka podała, że w wyniku pożaru poniosła szkodę w wysokości 451.250 zł netto. W ocenie powódki szkodę tę

zarówno co do budynku jak i urządzeń, maszyn i wyposażenia uznać należy za całkowitą, wobec czego należne jej w oparciu o umowę ubezpieczenia i postanowienia OWU odszkodowanie winno wynieść 400.000 zł tj. równowartość sumy ubezpieczenia (300.000 zł z tytułu uszkodzenia budynku oraz 100.000 zł z tytułu szkody w urządzeniach, maszynach i wyposażeniu). Następnie powódka podniosła, że pozwana niezasadnie obniżyła wartość przyznanego jej ubezpieczenia wypłacając z tytułu szkody w budynku wyłącznie kwotę 150.846,96 zł, zaś z tytułu szkody w urządzeniach, maszynach i wyposażeniu kwotę 48.300 zł. W ocenie powódki, pozwana błędnie przyjęła, iż miała miejsca szkoda częściowa, a nie całkowita, a co więcej bezpodstawnie obniżyła odszkodowanie twierdząc, że w sprawie miał miejsce przypadek niedoubezpieczenia.

W pozwie powódka wprost wskazała, że dochodzi odszkodowanie za szkodę powstałą z tytułu zniszczenia budynku hali produkcyjnej oraz tytułu zniszczonych maszyn, urządzeń oraz wyposażania znajdującego się w spalonym budynku. Kwota dochodzona przez powódkę w niniejszym postępowaniu stanowiła różnicę między należnym w jej ocenie odszkodowaniem w wysokości 400.000 zł (stanowiącym sumę sum ubezpieczenia 3000.000 zł i 100000 zł), a kwotą już wypłaconego przez pozwaną odszkodowania w wysokości 199.146,96 zł.

W piśmie procesowym datowanym na 20 stycznia 2014 r. (k. 502) pełnomocnik powoda wskazał, że na dochodzoną w pozwie kwotę 200.853,04 zł składa się dopłata odszkodowania za zniszczony budynek w kwocie 149.153,04 zł oraz dopłata odszkodowania za zniszczone maszyny i wyposażenia w kwocie 51.700 zł

W odpowiedzi na pozew z dnia 26 czerwca 2013 r. (k. 322 i n.) pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W piśmie tym pozwana nie podniosła konkretnych zarzutów przeciwko żądaniu powódki, a jedynie lakonicznie wskazała, że dokonany przez pozwaną szacunek strat był nierzetelny oraz, że powódka nie przedłożyła jej pełnej dokumentacji księgowej, która pozwoliłaby na udokumentowanie rzeczywistej wartości szkody i jej rozmiaru. Ponadto pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych z dziedziny szacowania szkód na okoliczność ustalenia zakresu i wartości szkody w mieniu powódki na skutek pożaru z marca 2012 r., w oparciu o umowę ubezpieczenia i ogólne warunki ubezpieczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka i pozwana są przedsiębiorcami. Powódka prowadzi działalność m.in. w zakresie produkcji wyrobów stolarskich i ciesielskich, a także wykonywania robót budowlanych. Pozwana prowadzi działalność ubezpieczeniową.

Dowód : KRS powódki (k. 302-308 akt), KRS pozwanej (k. 325-331).

W dniu 9 maja 2011 r. strony zawarły umowę ubezpieczenia na warunkach określonych w polisie serii (...), wniosku ubezpieczeniowym oraz w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia Mienia Od Ognia i Innych Żywiółów Dla Małych i Średnich (...), zatwierdzonych uchwałą nr UZ/562/2008 Zarządu (...) S.A. z dnia 6 listopada 2008 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/430/2010 z dnia 8 grudnia 2010 r. (**dalej: OWU**). Powódka potwierdziła w polisie otrzymanie wyżej opisanych OWU.

Zgodnie z polisą oraz wnioskiem ubezpieczeniowym przedmiotem i zakresem ubezpieczenia były objęte następujące składniki mienia powódki: budynki i budowle ubezpieczone w wartości odtworzeniowej na kwotę 300.000 zł oraz maszyny, urządzenia i wyposażenie w wartości odtworzeniowej na kwotę 100.000 zł. Okres ubezpieczenia ustalono od 17 maja 2011 r. do 16 maja 2012 r. Ubezpieczenie stanowiło wznowienie poprzedniej polisy.

Przedmiotem ubezpieczenia w zakresie budynków i budowli objęty był budynek hali produkcyjnej znajdujący się przy ul. (...) w T., zaś w zakresie urządzeń, maszyn i wyposażenia ruchomości wymienione w piśmie powoda z dnia 10 kwietnia 2012 r. sporządzonym przez powoda już po pożarze (k. 264-266 akt). Zawierając kolejne umowy powódka wręczała agentowi pozwanej nowy wykaz ubezpieczonych urządzeń, jeżeli w stosunku do wręzonego poprzednio

doszły nowe urządzenia. W razie jeżeli w ciągu roku nie pojawiały się nowe urządzenia, ubezpieczeniem objęte były maszyny i urządzenia wymienione w ostatnim wręczonym wykazie. Ostatni wręczony wykaz obejmował ruchomości wymienione w piśmie z 10 kwietnia 2012 r.

Stosownie do § 5 ust. 1 OWU pozwana odpowiadała na podstawie umowy stron za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku m. in. ognia. Ponadto zgodnie z § 6 ust. 4 OWU pozwany pokrywał również wynikłe z zajścia wypadku ubezpieczeniowego, poniesione przez ubezpieczonego, uzasadnione i udokumentowane koszty związane z uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku. Zwrot tych kosztów następował w granicach sum ubezpieczenia, określonych w umie ubezpieczenia.

W § 8 ust. 2 wskazano, iż sumę ubezpieczenia określa ubezpieczający. Suma ubezpieczenia podana przez ubezpieczającego dla środków trwałych powinna odpowiadać:

1. wartości odtworzeniowej lub księgowej brutto na dzień zawarcia umowy – w odniesieniu do mienia o zużyciu technicznym nie przekraczającym 50%,
2. wartości rzeczywistej na dzień zawarcia umowy – w odniesieniu do mienia o zużyciu technicznym przekraczającym 50%.

W przypadku zaniżenia przez ubezpieczającego sumy ubezpieczenia w stosunku do faktycznej wartości mienia (niedoubezpieczenie), odszkodowanie miało zostać wypłacone według zasady proporcji zgodnie z postanowieniami § 24 ust 10 OWU (§ 8 ust. 3 OWU).

Stosownie do § 23 ust. 1 OWU jako wartość szkody przyjmuje się:

1. przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej lub księgowej brutto, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2:
  - a) dla budynków i budowli – wartość kosztów odbudowy lub remontu potwierdzonych kosztorysem przedłożonym przez poszkodowanego, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie – przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynku,
  - b) dla maszyn, urządzeń, aparatów technicznych, wyposażenia i niskocennych składników majątku – wartość kosztów zakupu tego samego rodzaju, typu i mocy produkcyjnej nowej maszyny, aparatu, urządzenia, środka transportu albo wartość kosztów naprawy, z uwzględnieniem kosztów (jeżeli występują) transportu, demontażu i montażu oraz cła i innych tego typu opłat. Wartość kosztów naprawy lub wymiany powinna być udokumentowana fakturą lub rachunkiem;
1. przy ubezpieczeniu w wartości rzeczywistej – wartość kosztów określonych w pkt 1. z uwzględnieniem stopnia technicznego zużycia do dnia szkody zniszczonego lub uszkodzonego mienia.

W § 24 OWU wskazano zasadny ustalenia wysokości odszkodowania i tak stosownie do ust. 1 wysokość odszkodowania winna zostać ustalona w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody ustalonemu zgodnie z zasadami wynikającymi z § 23, z zastrzeżeniem dalszych postanowień § 24.

Zgodnie z § 24 ust. 2 odszkodowanie przysługiwało w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, z tym że wysokość odszkodowania:

1. ustalona według kosztów remontu, naprawy lub wymiany nie mogła przekroczyć sumy ubezpieczenia przedmiotu szkody,
2. nie obejmowała marży naliczonej przez ubezpieczającego oraz wartości ubytków w granicach obowiązujących norm,

3. zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogły być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży.

W przypadku ubezpieczenia mienia w wartości odtworzeniowej, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość odtworzenia pod warunkiem przystąpienia do odbudowy lub naprawienia mienia i faktycznego poniesienia przez ubezpieczonego kosztów z tego tytułu. Jeżeli ubezpieczony zrezygnował z odkupienia lub odstąpił od odbudowy, bądź naprawienia mienia, o czym miał obowiązek powiadomić pozwanego, odszkodowanie wypłacano w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywistej (§ 24 ust. 4 OWU).

W § 24 ust. 10 OWU zaznaczono, że w sytuacji kiedy wskazana w umowie suma ubezpieczenia jest niższa, niż wartość mienia w dniu powstania szkody będąca podstawą do ustalenia sumy ubezpieczenia (niedoubezpieczenie):

1. w przypadku zaistnienia szkody częściowej – odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma ubezpieczenia do wartości odtworzeniowej albo rzeczywistej mienia w zależności od wartości mienia zadeklarowanej do ubezpieczenia z zastrzeżeniem § 23 ust. 2 OWU,
2. w przypadku zaistnienia szkody całkowitej – odszkodowanie ogranicza się do wysokości sumy ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem szkody.

Stosownie do § 26 ust. 1 OWU pozwana winna wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym. W ust. 2 tego paragrafu wskazano, iż jeżeli, w terminie tym wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności pozwanego albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania (...) S.A. winien wypłacić w terminie określonym w ust. 1.

Dowód: polisa serii (...) z dnia 9 maja 2011 r. (k. 259-270 akt), wniosek o ubezpieczenie mienia z dnia 9 maja 2011 r. (k. 271-272 akt) OWU (k. 479-490 akt), zeznania prezesa zarządu powódki (k. 544-548 akt).

W dniu 31 marca 2012 r. doszło do pożaru hali produkcyjnej powódki. Na miejsce zdarzenia została wezwana Policja i Straż Pożarna.

Dowód: zeznania prezesa zarządu powódki (k. 544-548 akt).

W wyniku pożaru powódka poniosła szkody w postaci zniszczenia budynku hali produkcyjnej. Decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w M. z dnia 3 kwietnia 2012 r. powódka została zobligowana m. in. rozbiórki zniszczonej konstrukcji dachu, stropu oraz wszystkich ścian budynku w terminie do 4 czerwca 2012 r., a ponadto zakazano użytkowania całego obiektu. Koszt odbudowy budynku wynosił 658.519,66 zł

Stopień zużycia technicznego budynku na dzień 31 marca 2012 r. wynosił 8,97%.

Wartość rzeczywista budynku na dzień 31 marca 2012 r. wynosiła 599.450,45 zł.

Dowód : opinia biegłego sądowego P. W. wraz pisemnymi i ustnymi wyjaśnieniami (k. 593-668, 704-706, 708-712 akt), decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w M. z dnia 3 kwietnia 2012 r. (akta szkody – k. 493 akt), druk zgłoszenia szkody majątkowej nr (...) (akta szkody – k. 493 akt).

W wyniku pożaru zniszczeniu uległy następujące ruchomości powoda: szlifierka taśmowa typu (...) 200, szlifierka dwubębnowa typu (...), szlifierka taśmowa typu (...), szlifierka dwutarczowa typu (...), dłutarka łańcuchowa pionowa, frezarka dolnowrzecionowa typu (...) 5, frezarka dolnowrzecionowa typu (...) 2, piła taśmowa do drewna pionowa, piła stołowa z wózkami typu (...), piła stołowa z wózkami typu (...) 34, grubościówka 60 – do drewna, wyrówniarka do drewna, czopiarka ze stołem i wiertarką, zestaw wieloczynnościowy (grubościówka, piła, wiertarka, frezarka), szlifierka stołowa – ślusarska, wiertarka stołowa typu WS 15, piła ukośnica kątowna typu 123/341, sprężarka tłokowa

(duża), sprężarka tłokowa (mała), sprężarka tłokowa typu P. 340, nagrzewnice olejowe (2 szt.), odciąg wiórów – odpylacz dwuworkowy typu (...), prasa ręczna (wielopunktowy ścisk stolarski), frezy do drewna, głowice nożowe do drewna, piły tarczowe, trzpienie do mocowania narzędzi (50 szt.), wózek roboczy na kołach gumowych, wózek roboczy stojak – suszarka, stół roboczy wzmocniony 6mx3m, pas ścierny, przewód odprowadzający wióry, komplet kolektorów słonecznych z akcesoriami typu 3000 SU, meble na hali służące do przechowywania dokumentacji, sprzęt biurowy (w tym zestaw komputerowy, skaner, termobindownica), telefaxy (2 szt), kserograf typu C., telewizor P., meble w biurze (3 biurka, 3 stoły, ława, 3 szafy), komplet wypoczynkowy tapicerowany, grzejniki elektryczne olejowe.

Wartość urządzeń, maszyn i wyposażenia które uległy zniszczeniu i uszkodzeniu w wyniku pożaru, a które były objęte ubezpieczeniem wynosi 77.300 zł.

Dowód : opinia biegłego sądowego M. Z. wraz z opinią uzupełniającą i ustnymi wyjaśnieniami (k. 754-771, 809-810 akt).

W dniu 31 marca 2012 r. powódka zgłosiła u pozwanej szkodę.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2012 r. powódka przedłożyła pozwanej wycenę strat w związku z pożarem hali produkcyjnej, w której wartość poniesionej przez siebie szkody wyceniła na kwotę 451.250 zł netto. W piśmie tym powódka wymieniła wszystkie urządzenia, maszyny i wyposażenie hali objęte umową ubezpieczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego pismem z dnia 31 maja 2012 r. pozwana zawiadomiła powódkę o przyznaniu odszkodowania w wysokości 189.819,91 zł i wypłacie powódce kwoty 119.819,91 zł, po wcześniejszym potrąceniu wypłaconej już powódce zaliczki na poczet odszkodowania w kwocie 70.000 zł. Pozwana wskazała m.in. że:

- a) ustaliła wysokość poniesionej przez powódkę szkody na kwotę 303.330 zł (w zakresie budynku na kwotę – 255.030 zł, zaś w zakresie maszyn i urządzeń na kwotę 48.300 zł),
- b) odszkodowanie w zakresie szkody w budynku pozwana pomniejszyła o kwotę 113.510,09 zł, stanowiącą 44,50% rzeczywistej szkody w wysokości 255.030 zł z uwagi na ustalenie, iż zachodził przypadek niedoubezpieczenia, który w oparciu o § 25 ust. 10 pkt 1 OWU,
- c) wysokość odszkodowania w zakresie urządzeń, maszyn i wyposażenia ustaliła w oparciu o wycenę sporządzoną przez biegłego rzeczoznawcę w wysokości wartości odtworzeniowej mienia, przy czym nie uwzględniono wszystkich urządzeń z uwagi na okoliczność uznania ich za niskocenne składniki majątku, których nie obejmowało ubezpieczenie.

Pismem datowanym na dzień 25 czerwca 2012 r. powódka złożyła odwołanie od powyższej decyzji ubezpieczyciela.

W dniu 5 lipca 2012 r. powódka poprzez swojego pełnomocnika wezwał pozwaną do rozpatrzenia odwołania z dnia 25 czerwca 2012 r. od decyzji pozwanej z dnia 31 maja 2012 r. poprzez przyznanie pełnego odszkodowania żądanego przez powódkę oraz do jego wypłacenia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Pismem datowanym na dzień 25 lipca 2012 r. pozwana odmówiła przyznania powódce odszkodowania w wysokości wyższej od tej ustalonej na podstawie decyzji z 31 maja 2012 r.

Ponadto w oparciu o decyzję z dnia 3 września 2012 r. ubezpieczyciel uznał roszczenie powódki o przyznanie pełnych kosztów rozbiórki budynku i przyznał jej dodatkowo kwotę 9.327,05 zł tytułem odszkodowania.

Dowód : druk zgłoszenia szkody majątkowej nr (...) (akta szkody – k. 493 akt), decyzja z dnia 10 maja 2012 r. (k. 255 akt), decyzja z dnia 31 maja 2012 r. (k. 194-197 akt), pismo powódki z dnia 5 lipca 2012 r. (akta szkody – k. 493 akt), pismo pozwanej z dnia 3 września 2012 r. (akta szkody – k. 493 akt), pismo powódki z dnia 10 kwietnia 2012 r. (k. 264-266 akt).

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty, albowiem ich moc dowodowa nie została przez żadną ze stron zakwestionowana. Dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte (art. 245 k.p.c.), a dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Za wiarygodne, choć w niewielkim stopniu przydane dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy Sąd uznał zeznania świadka A. C. (k. 540-543 akt). Zauważyć należy, iż przedmiot dowodu z zeznań świadka ogranicza się przedstawienia faktów, zaś zeznania omawianego świadka w większości dotyczyły własnej oceny zdarzeń, co nie stanowi przedmiotu dowodu. Co więcej w części zeznań świadek zeznawał na okoliczności wymagające wiadomości specjalnych, co zarezerwowane jest dla dowodu z opinii biegłego. Z uwagi na powyższe zeznania świadka A. C. nie stanowiły podstawy ustalenia stanu faktycznego sprawy.

Sąd dał wiarę w całości zeznaniom prezesa zarządu powodowej spółki (...) (k. 544-548 akt), albowiem były rzeczowe, jasne i spójne, a ponadto znalazły odzwierciedlenie w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy.

Sąd za w pełni wiarygodną uznał opinię biegłego sądowego P. W. wraz z jego pisemnymi i ustnymi wyjaśnieniami złożonymi na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2015 r. Opinia nie budzi wątpliwości pod względem merytorycznym, została ona przygotowana zgodnie z obowiązującym stanem wiedzy, cechuje ją spójność wewnętrzna, zgodność wywodów z zasadami poprawnego wnioskowania. Wszystkie te atrybuty pozwalają uznać, iż autor opinii dysponuje rzetelną wiedzą specjalistyczną w swej dziedzinie. Nadto zauważyć należy, że biegły w sposób skrupulatny i nie budzący wątpliwości Sądu odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych przez strony do tej opinii.

Ponadto Sąd nie znalazł podstaw by kwestionować opinię biegłego sądowego P. Z. (1) wraz z opinią uzupełniającą i ustnymi wyjaśnieniami złożonymi przez biegłego na rozprawie 13 kwietnia 2016 r. W wydanej przez siebie opinii biegły, w oparciu o akta sprawy, na miarę swoich możliwości, wskazał zakres urządzeń objętych ubezpieczeniem oraz dokonał ich wyceny. W związku z faktem, iż w pierwotnie wydanej opinii biegły nie wyliczył wartości odtworzeniowej ruchomości zgodnie z OWU, a jedynie wartość rynkową/godziwą Sąd zlecił biegłemu wydanie opinii uzupełniającej, w której biegły wskazał, iż nie sposób ustalić wartości odtworzeniowej zniszczonych ruchomości w oparciu o postanowienia OWU. Wyjaśnienia złożone przez biegłego w tym zakresie nie budziły wątpliwości Sądu, w związku z czym Sąd przyjął je za wiarygodne. W tym miejscu podkreślić należy, że pozwany zobowiązany do pisemnego ustosunkowania się do uzupełniającej opinii biegłego nie odniósł się do niej, wobec czego przyjąć należało, iż nie zakwestionował ustaleń biegłego w opinii poczynionych. Powód zaś złożył oświadczenie, zgodnie z którym nie kwestionował sporządzonej przez biegłego opinii.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd nie brał pod uwagę opinii przygotowanej przez biegłego sądowego M. W., albowiem została ona sporządzona bez zlecenia Sądu. Biegły ten bowiem, na mocy postanowienia Sądu, zobowiązany był wyłącznie do przeprowadzenia dowodu z oględzin nieruchomości.

Ponadto w toku procesu strony przedłożyły prywatne opinie sporządzone na okoliczność wyceny poniesionej przez powódkę szkody. Sąd miał jednak na uwadze, iż opinie te sporządzone były na zlecenie i koszt stron procesu, w związku z czym stanowić one mogły wyłącznie element stanowiska przez nich prezentowanego, w związku z tym, iż nie prezentowały one zgodnego stanowiska nie mogły stanowić podstawy ustalenia stanu faktycznego.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że Sąd jest związany żądaniem pozwu i rozstrzyga w procesie o roszczeniu zgłoszonym przez powoda w pozwie. Sąd nie może orzekać o roszczeniu nie objętym pozwem. Powód dochodził pozwem kwoty 200.853,04 zł, na którą składała się dopłata odszkodowania za zniszczony budynek w kwocie 149.153,04 zł oraz dopłata odszkodowania za zniszczone maszyny i wyposażenia w kwocie 51.700 zł. Sąd zatem obowiązany był rozstrzygać o zasadności dwóch wyżej wymienionych roszczeń odszkodowawczych tj. roszczenia w zakresie szkody w budynku oraz roszczenia w zakresie szkody na ruchomościach. Brak było podstaw do

dokonywania jakichkolwiek rozliczeń i zaliczania części szkody w ramach zniszczeń budynku na szkodę w ramach sumy ubezpieczenia dotyczącej ruchomości.

W myśl art. 805 kc przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawał fakt, że powódkę łączyła z pozwanym zakładem ubezpieczeń umowa dobrowolnego ubezpieczenia zawarta w dniu 9 maja 2011 r. na warunkach określonych w polisie serii (...), wniosku ubezpieczeniowym oraz w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia Mienia Od Ognia i Innych Żywiołów Dla Małych i Średnich (...), zatwierdzonych uchwałą nr UZ/562/2008 Zarządu (...) S.A. z dnia 6 listopada 2008 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/430/2010 z dnia 8 grudnia 2010 r. Powódka potwierdziła w polisie otrzymanie wyżej opisanych OWU, a zatem one stanowiły integralną część umowy i tym samym te OWU dołączone przez pozwaną do pisma z dnia 12 grudnia 2013 r. (k. 479 i n.), znajdowały zastosowanie w sprawie. Bezsporne było również, że w dniu 31 marca 2012 roku doszło do pożaru, który stanowił wypadek ubezpieczeniowy objęty ubezpieczeniem.

Ponadto w ocenie Sądu bezsporny był między stronami zakres przedmiotu ubezpieczenia w zakresie urządzeń, maszyn i wyposażenia. Co prawda zauważyć należy, iż pozwana wydając decyzję o przyznaniu powódce odszkodowania nie uwzględniła wszystkich wskazywanych przez powódkę urządzeń i wyposażenia, jednakże w odpowiedzi na pozew oraz dalszych pismach procesowych pozwana jednoznacznie nie zakwestionowała, które z wymienionych przez powódkę urządzeń, bądź wyposażenia nie były objęte ochroną ubezpieczeniową. Ponadto mając na uwadze, iż pozwana nie podnosiła zarzutów, aby których z wymienionych przez powódkę sprzętów nie był jej zgłoszony do poddania ochroną ubezpieczeniową, Sąd przyjął, iż wszystkie wymienione przez powoda w piśmie z dnia 10 kwietnia 2012 r. urządzenia i sprzęty podlegały ochronie ubezpieczeniowej.

Ponadto strony nie pozostawały w sporze co do okoliczności, iż pozwany ponosi odpowiedzialność na podstawie wyżej wymienionej umowy za szkody spowodowane pożarem z dnia 31 marca 2012 r. Kwestię sporną między stronami stanowiła natomiast okoliczność zasad ustalenia wysokości przysługującego powódce odszkodowania, a co za tym idzie jego wysokość.

Na skutek pożaru powódka poniosła szkodę w postaci zniszczenia budynku – hali produkcyjno-magazynowo-biurowej położonej w T. oraz znajdujących się wewnątrz tej hali urządzeń, maszyn i wyposażenia.

Budynki i budowle były ubezpieczone wedle wartości odtworzeniowej. Zgodnie z §23 ust. 1 pkt 1 a) OWU jako wysokość szkody dla budynków i budowli przy ubezpieczeniu według wartości odtworzeniowej stanowią koszty odbudowy lub remontu potwierdzone kosztorysem przedłożonym przez ubezpieczonego, określonym zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalenia cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie, przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynków.

W zakresie kosztów odbudowy i remontu budynku warsztatowego powódka przedłożyła pozwanej kosztorys, z którego wynikało, iż koszt odbudowy budynku wynosił 341.700 zł. Następnie zaś biegły sądowy P. W. zweryfikował wartość odtworzeniową budynku wskazując, iż wynosi ona 658.518,66 zł.

W toku procesu pozwana w tym zakresie twierdziła, iż powódka nie poniosła szkody całkowitej oraz, że z uwagi na okoliczność, iż w sprawie zachodzi przypadek niedoubezpieczenia wysokość odszkodowania należy pomniejszych proporcjonalnie, zgodnie z § 24 ust. 10 OWU.

Niewątpliwie należy zgodzić się z pozwaną, że w sprawie wystąpił przypadek unormowany w § 24 ust. 10 OWU, albowiem wartość wskazana w umowie ubezpieczenia jako suma ubezpieczenia w wysokości 300.000 zł była niższa od wartości mienia w dniu powstania szkody, którą to wartość biegły ustalił na kwotę 599.450,45 zł.

Z uwagi na powyższe istotnym stało się ustalenie czy w przedmiotowej sprawie poniesiona przez powódkę szkoda w zakresie budynku stanowiła szkodę całkowitą, bądź nie. W ocenie Sądu bowiem § 24 ust. 10 OWU odrębnie

rozdzielał te sytuacje i w przypadku zaistnienia szkody częściowej zezwalał na zmniejszenie odszkodowania w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma ubezpieczenia do wartości odtworzeniowej albo rzeczywistej mienia, zaś w przypadku zaistnienia szkody całkowitej wskazywał, iż odszkodowanie ogranicza się do wysokości sumy ubezpieczenia.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd przyjął, iż w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw by przyjąć, iż szkoda poniesiona przez powódkę w zakresie budynku miała charakter szkody częściowej. W pierwszej kolejności należy przyznać rację powódce, iż stanowiące integralną część umowy OWU, nie definiują pojęcia szkody całkowitej. Pozwany zaś zdawał się wywodzić, iż szkody w zakresie budynku nie sposób uznać za całkowitą, albowiem takie elementy jak bramy, okna PCV, drzwi PCV, zadaszenie nad wejściem oraz posadzka betonowa nadawały się do ponownego wykorzystania. Powyższe jednak zostało zakwestionowane przez biegłego sądowego P. W., który przesądził, iż wszystkie elementy hali uległy na skutek pożaru, bądź akcji ratowniczej zniszczeniu i nie nadają się do ponownego wykorzystania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że w przypadku budynku odszkodowanie należne powódce równa się sumie zabezpieczenia i wynosi 300.000 zł.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwana wypłaciła powódce tytułem odszkodowania za szkodę w budynku kwotę 150.846,96 zł, z tego tytułu pozwana winna zatem dopłacić powódce kwotę 149.153,04 zł.

W tym miejscu zaznaczyć wypada, iż w ocenie tut. Sąd zasada niedoubezpieczenia i wynikający z niej obowiązek obniżenia odszkodowania nie mógł znaleźć zastosowania. T.. Sąd podziela tę linię orzecznictwa, która obniżenie przez ubezpieczyciela - w wyniku zastosowania tzw. zasady proporcji - wysokości odszkodowania traktuje jako naruszenie art. 824 § 1 k.c. oraz art. 805 § 1 i 2 pkt 1 i tym samym uznaje za nieważne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2015 r. V CSK 470/14 LEX nr 1750034, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r. III CSK 302/13 OSNC 2015/10/121).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanych wyżej orzeczeniach, z uwagi na treść art. 824 §1 kc dopuszczalne jest co do zasady, w ramach swobody kontraktowej, ustalenie w umowie ubezpieczenia wysokości sumy ubezpieczenia na poziomie niższym niż wartość przedmiotu ubezpieczenia, a więc z uwzględnieniem stanu niedoubezpieczenia. W takiej jednak sytuacji w razie proporcjonalnego ograniczenia wysokości odszkodowania, powstaje wątpliwość dotycząca relacji między tym ograniczeniem odpowiedzialności ubezpieczyciela a zasadą ekwiwalentności świadczeń, rozumianą jako ich odpowiedniość (z uwagi na wzajemny charakter umowy ubezpieczenia - art. 487 § 2 kc). Z wzajemności tej umowy wynika bowiem, że świadczenie jednej strony odpowiada świadczeniu drugiej, przez co w umowie ubezpieczenia świadczenie ubezpieczyciela zapewnione umownie w razie ziszczenia się wypadku ubezpieczeniowego, powinno odpowiadać wartości ryzyka ubezpieczeniowego, zrekompensowanego ubezpieczycielowi w postaci zapłacenia wyliczonej przez niego składki. Wpłacając składkę obliczoną od ryzyka ubezpieczeniowego ustalonego w stosunku do sumy ubezpieczenia, ubezpieczający w ramach wzajemności winien oczekiwać od ubezpieczyciela, w razie szkody całkowitej - zapłaty odszkodowania w wysokości sumy ubezpieczenia, a w razie szkody częściowej - zapłaty odszkodowanie w wysokości powstałej szkody, w obu przypadkach winien oczekiwać wypłaty bez jakiegokolwiek proporcjonalnego zmniejszania odszkodowania, które zasadę odpowiedniości by naruszało. W ubezpieczeniach majątkowych regułą powinno być świadczenie ubezpieczyciela w wysokości poniesionej szkody będącej skutkiem wypadku ubezpieczeniowego, a granicę odpowiedzialności powinna stanowić suma ubezpieczenia, odpowiadająca wysokości składki jako świadczenia wzajemnego ubezpieczającego (art. 824§1 w zw. z art. 805§1 i 2 kc).

Następnie pozwana wskazywała, że należne powódce odszkodowanie winno być ustalone w oparciu o § 24 ust. 4 OWU, w wartości rzeczywiste, albowiem powódka nie przystąpiła do odbudowy budynku, a także nie odkupiła, ani też nie naprawiła urządzeń, które uległy zniszczeniu na skutek pożaru. W ocenie Sądu powyższy przepis nie ma zastosowania w przypadku szkody całkowitej, albowiem sytuację tę odrębnie reguluje § 24 ust. 10 OWU. Ponadto regulacja ta jako niejasna i nieprecyzyjna nie może być zastosowana.

Niezależnie od powyższego, hipotetycznie wskazać należy, iż nawet w przypadku uznania, że powódce należne było odszkodowanie w oparciu o wartość rzeczywistą, to i tak ustalona przez biegłego wartość rzeczywista przekraczała sumę ubezpieczenia, zatem powódce należne było odszkodowanie w wysokości 300.000 zł.

Ponadto między stronami sporna był wartość odszkodowania za szkodę w postaci zniszczonych urządzeń, maszyn i wyposażenia. Bezsprzeczne natomiast było, iż sprzęty te powódka ubezpieczyła również według wartości odtworzeniowej. Stosownie do § 23 ust. 1 pkt 1 b) wysokość szkody przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej dla maszyn, urządzeń, aparatów technicznych, wyposażenia i niskocennych składników majątku ustala się w oparciu o wysokość kosztów zakupu tego samego rodzaju, typu i mocy produkcyjnej maszyny, aparatu, urządzenia, środka transportu albo wartość kosztów naprawy, z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu. Wartość kosztów naprawy lub wymiany powinna być udokumentowana rachunkiem.

W piśmie z dnia 10 kwietnia 2012 r. powódka określiła wartości odtworzeniowe zniszczonych sprzętów łącznie na kwotę 109.550 zł i w konsekwencji wskazując, iż w tym zakresie również poniesioną przez nią szkodę znać należy jako całkowitą, albowiem jej wartość przewyższa sumę ubezpieczenia ustaloną na kwotę 100.000 zł. Strona pozwana zakwestionowała wyliczenia powódki w tym zakresie.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż w przedmiotowej sprawie nie sposób obliczyć wysokości szkody w oparciu o § 23 OWU. Na powyższą okoliczność w opinii uzupełniającej wskazał biegły sądowy P. Z. (1), co istotne strona powodowa w piśmie z dnia 15 lipca 2016 r. wprost przyznała, iż opinii tej nie kwestionuje, zaś pełnomocnik pozwanego mimo zobowiązania przez Przewodniczącego do ustosunkowania się do opinii pod rygorem uznania, że jej nie kwestionuje, nie złożył zastrzeżeń.

Sytuację taką reguluje art. 322 k.p.c., który wskazuje, że jeżeli w sprawie o naprawienie szkody (..) sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

W ocenie Sądu, na podstawie wyżej przywołanej normy, w celu ustalenia wysokości poniesionej przez powódkę szkody w zakresie urządzeń, maszyn i wyposażenia przyjąć należy wartość, którą wskazał biegły P. Z. (2) w swojej pierwotnej opinii tj. kwotę 77.300 zł. Jak bowiem biegły wskazał wyliczona przez niego kwota stanowi wartości rynkowe/godziwe, które można uznać za zbliżone do wartości odtworzeniowej (k. 7 opinii z dnia 12 lipca 2015 r.). Ponadto na uwadze należało mieć, iż strony nie zakwestionowały wskazanej przez biegłego w opinii uzupełniającej kwoty, zaś tę samą kwotę biegły wskazał w sporządzonej przez siebie opinii pierwotnej. Opinia zasadnicza nie została zaś zakwestionowana przez powoda, zaś podniesione przez pozwanego zarzuty były ogólne i nie odnosiły się do wskazanej przez biegłego kwoty, a jedynie braku odniesienia się do wartości księgowej, która nie miała znaczenia w przedmiotowej sprawie.

W przypadku urządzeń, maszyn i wyposażenia wysokość szkody nie przekracza zatem sumy ubezpieczenia ustalonej na kwotę 100.000 zł. Z uwagi na powyższe brak było podstaw do zastosowania § 24 ust. 10 pkt 2 OWU, bowiem nie wystąpiła szkoda całkowita. Wyliczona przez biegłego wysokość szkody nie przekracza bowiem sumy ubezpieczenia.

Pozwana z tytułu odszkodowania wypłaciła powódce kwotę 48.300 zł, winna zaś w oparciu o § 23 ust. 1 pkt 1 b) w wysokości 77.300 zł. Zatem z tytułu odszkodowania za szkodę w postaci zniszczenia urządzeń, maszyn i wyposażenia pozwana powinna dopłacić powódce kwotę 29.000 zł.

Łącznie zatem pozwana winna wypłacić powódce kwotę 178.153,04 zł tytułem pozostałej części odszkodowania za szkodę wywołaną pożarem z dnia 31 marca 2012 r., o czym Sąd orzekł w pkt 1 wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie § 26 ust. 1 OWU, który zgodny był z art. 817 k.c. oraz art. 481§1 i 2 kc. Powódka zgłosiła pozwanemu szkodę w dniu 31 marca 2012 r., zatem termin trzydziestodniowy do wypłaty odszkodowania minął z dniem 30 kwietnia 2012 r. Wobec powyższego powód mógł żądać odsetek ustawowych od dnia 1 maja 2012 r. W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie nie miały miejsca okoliczności, które uniemożliwiłyby pozwanej ustalenie

wysokości odszkodowania w tym terminie, a co więcej strona pozwana nie kwestionowała wskazanej przez powódkę daty początkowej żądania odsetek ustawowych od należności głównej.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu (pkt 2 wyroku).

Z uwagi na częściowe uwzględnienie żądanie pozwu, w oparciu o art. 100 k.p.c. Sąd rozdzielił koszty postępowania między stronami. Powód wygrał spór w 89%, z żądanej kwoty 200.853,04 zł, Sąd zasądził na jego rzecz kwotę 178.153,04 zł. Zatem pozwana winna zwrócić powódce 89% poniesionych przez nią kosztów procesu.

Pozwana wygrała spór w 11%, zatem powódka winna zwrócić jej 11% poniesionych przez pozwaną kosztów procesu.

W związku z toczącym się procesem powódka poniosła koszty w wysokości 12.993,47 zł, na które składały się: 2.000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 7.200 zł tytułem zastępstwa prawnego, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 3.776,47 zł tytułem kosztów związanych z wydaniem opinii przez biegłych.

Pozwana winna zwrócić powódce tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 11.564 zł, kwota ta stanowi bowiem 89% kosztów poniesionych przez powódkę.

W toku procesu pozwana poniosła koszty w wysokości 12.019,80 zł, na które składały się: kwota 7.200 zł tytułem zastępstwa prawnego, kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, kwota 302,80 zł tytułem kosztów związanych ze stawianiem świadka oraz 4.500 zł tytułem kosztów związanych z wydaniem opinii przez biegłych.

Powódka winna zwrócić pozwanej tytułem kosztów procesu kwotę 1.322 zł, kwota ta stanowi bowiem 11% kosztów poniesionych przez powódkę.

Po dokonaniu kompensaty obu podlegających zwrotowi kwot, Sąd otrzymał kwotę 10.242 zł, którą zasądził od pozwanej na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów procesu) – pkt 3 wyroku.

Ponadto do rozliczenia między stronami pozostały nie uiszczone przez strony koszty sądowe, na które składały się: opłata sądowa od pozwu, od której powód został zwolniony w wysokości 8.043 zł oraz wydatki związane z wydaniem opinii przez biegłych w wysokości 1.109,22 zł. Łącznie w wysokości 9.152,22 zł.

Powódkę obciąża 11% wyżej wskazanych kosztów, a więc kwota 1.006,74, którą Sąd w pkt 4 wyroku nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu, w zakresie opłaty sądowej od pozwu na podstawie art. 113 ust. 2 u.k.s.c., zaś w zakresie wydatków na opinii biegłego na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 u.k.s.c.

Pozwaną obciąża 89% kosztów poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, a więc kwota 8.145,48 zł, którą Sąd w pkt 5 wyroku nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu, w zakresie opłaty sądowej od pozwu na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c., zaś w zakresie wydatków na opinii biegłego na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 u.k.s.c.).

SSO Piotr Marciniak